

दि म्युनिसिपल को-ऑपरेटिव्ह बँक लिमिटेड, मुंबई

म्युनिसिपल बँक भवन, २४५, पी.डि'मेलो रोड, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१.

मुंबई, दिनांक : १२.०७.२०१६

६४ वा वार्षिक अहवाल

सन्माननीय सभासद बंधू भगिनींनो,

दिनांक ३१ मार्च २०१६ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाचा ६४ वा वार्षिक अहवाल, ताळेबंद व नफा-तोटा पत्रक सन्माननीय संचालक मंडळाच्या वतीने आपल्यापुढे सादर करण्यास मला आनंद होत आहे.

साल २०१५-२०१६ मध्ये आर्थिक दृष्ट्या सर्वांगीण प्रगती साधली आहे. यावर्षी बँकेला ढोबळ नफा रुपये ६७.२७ कोटीचा झाला असून त्यावरील आयकरापोटी रुपये २२.०० कोटी अधिदान/तरतूद करून बँकेस निव्वळ नफा रुपये ४५.२७ कोटी इतका झाला आहे. अहवाल सालामध्ये बँकेने केलेल्या प्रगतीचा गोषवारा पुढीलप्रमाणे :-

१. अहवाल सालातील ठळक वैशिष्ट्ये :

खाली नमूद केलेल्या तक्त्यावरून बँकेने गेल्या आर्थिक वर्षात केलेल्या कामगिरीची कल्पना येते :-

(रुपये कोटीत)

अ. क्र.	तपशील	गतसालची रक्कम ३१.०३.२०१५	या वर्षअखेरीची रक्कम ३१.०३.२०१६	निव्वळ वाढ (+)/ घट (-)
१.	भाग भांडवल	१५३.३८	१६६.७०	+१३.३२
२.	ठेवी	२३४६.७१	२६८९.८६	+३४३.१५
३.	कर्जे	१६८५.९१	१९८८.५६	+३०२.६५
४.	खेळते भांडवल	३०३०.१२	३४६१.१६	+४३१.०४
५.	आयकर भरण्यापूर्वीचा नफा	५५.७४	६७.२७	+११.५३
६.	आयकर भरल्यानंतरचा निव्वळ नफा	३५.६१	४५.२७	+९.६६

अहवाल सालामध्ये बँकेचे भाग भांडवल रुपये १६६.७० कोटी झाले असून गेल्या वर्षाच्या तुलनेत यावर्षी रुपये १३.३२ कोटीने वाढ झाली आहे. सदर वाढ ८.६८ टक्के आहे. गतसाली बँकेच्या ठेवी रुपये २३४६.७१ कोटी होत्या. यावर्षी सदर ठेवी रुपये २६८९.८६ कोटी आहेत म्हणजेच गेल्या वर्षाच्या तुलनेत रुपये ३४३.१५ कोटीने ठेवींमध्ये वाढ झाली आहे.

बँकेने सर्व शाखा कार्यालयास ठेवी वृद्धीचे लक्ष निश्चित करून दिले होते. त्या अनुषंगाने सातत्याने पाठपुरावा करून सर्व कर्मचारी व अधिकारी यांच्या अथक प्रयत्नामुळे बँकेला आर्थिक वर्षात रुपये ३४३.१५ कोटी अशी भरघोस वाढ मिळविणे शक्य झाले आहे. ठेवीदारांचा दिवसेगणिक बँकेवरील विश्वास वृद्धीगत होत आहे हेच यावरून स्पष्ट होत आहे. सदर ठेवी वृद्धी वाढ दर १४.६२ टक्के आहे. आर्थिक वर्ष २०१५-२०१६ मध्ये बँकींग उद्योगमध्ये सरासरी ठेवी वृद्धी दर ९.९० टक्के आहे. त्याचा विचार करता आपल्या बँकेने निश्चित प्रशंसनीय कामगिरी केली आहे. हयावर्षी बँकेने ठेवींचा रुपये २६०० कोटींचा पल्ला गाठला असून हयाच आर्थिक वर्षात खेळते भांडवलाचा रुपये ३४०० कोटींचा पल्लाही पूर्ण केला आहे.

यावर्षी आपले २७३८ सभासद सेवानिवृत्त झाले. सेवानिवृत्तीनंतर सर्वसाधारणपणे सभासद त्याच्या जन्मगावी राहणे पसंत करतात. त्यामुळे अशा सभासदांची सक्तीची ठेव व इतर ठेवी मोठ्या प्रमाणात कमी होतात. तरीही बँकेचा ठेवीवृद्धीचा दर चांगला राहिला आहे. तसेच सेवानिवृत्तीनंतरही सभासदाचे बँकेबरोबरचे ऋणानुबंध कायम ठेवण्याकडे कल दिसत आहे.

यावर्षी कर्ज रकमेमध्ये रुपये ३०२.६५ कोटीची वाढ होऊन गेल्यावर्षी रुपये १६८५.९१ कोटी असलेली कर्जे यावर्षी रुपये १९८८.५६ कोटी झाली आहेत. सदर कर्जात १७.९५ टक्के वाढ झाली आहे. बँकींग उद्योगात कर्ज वृद्धी दर साल २०१५-२०१६ मध्ये ९.२० टक्के होता. भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार, बँकेचा सी.डी. रेशो ७० टक्केपर्यंत असणे आवश्यक आहे. सदर रेशो हा बँकेच्या ठेवी, कर्जे, निधी यांच्याशी निगडित असतो. दिनांक ३१.०३.२०१६ रोजी भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार बँकेचा सी.डी. रेशो ६५.५९ टक्के होता. दिनांक ०१.०५.२०१५ पासून मध्यम मुदत कर्जाची कमाल कर्ज मर्यादा रुपये ५.०० लाखावरून रुपये ६.५० लाखापर्यंत करण्यात आली. तसेच गृह कर्जाची कमाल मर्यादा रुपये ५० लाखापर्यंत असून सभासदांना गृहकर्ज घेणे सुलभ व्हावे म्हणून संचालक मंडळाने गृहकर्ज मंजूर करण्याची प्रक्रिया मुख्यालयातून केंद्रिय पध्दतीने सुरु केली आहे. तसेच शैक्षणिक कर्ज मर्यादा रुपये ७ लाखापर्यंत आहे.

भारतीय रिझर्व्ह बँकेने दिनांक १ एप्रिल २०१३ पासून Supervisory Action Framework (SAF) सर्व बँकांना लागू केले असून सदर परिपत्रकानुसार बँकांना आर्थिक शिस्त पाळणे बंधनकारक असून SAF नुसार ठेवी स्विकारण्यास, कर्ज देण्याची बंदी घालणे अशी सक्त कारवाई करण्याचा परिपत्रकात उल्लेख आहे. यास्तव बँकेला कर्ज वृद्धी धोरण ह्या सर्व बाबींचा विचार करूनच ठरविणे क्रमप्राप्त झाले आहे.

गेल्या वर्षी रुपये ३०३०.१२ कोटी असलेले खेळते भांडवल यावर्षी रुपये ३४६१.१६ कोटी झाले आहे. म्हणजेच गेल्यावर्षीच्या तुलनेत खेळत्या भांडवलामध्ये रुपये ४३१.०४ कोटींची वाढ झाली आहे. सदर वाढ १४.२३ टक्के आहे. आर्थिक वर्षात कर्ज रकमेत रुपये ३०२.६५ कोटी वाढ झाली असल्यामुळे कर्जावरील व्याज रकमेत रुपये ३८.३० कोटीने वाढ झाली आहे. गेल्या वर्षी बँकेस रुपये ५५.७४ कोटी ढोबळ नफा झाला होता. मात्र यावर्षी सदर ढोबळ नफा रुपये ६७.२७ कोटी झाल्याने नफ्यामध्ये गेल्यावर्षीपेक्षा रुपये ११.५३ कोटीची म्हणजेच २०.६९ टक्के वाढ दिसत आहे व यावर्षी आयकर भरल्यानंतर निव्वळ नफ्यामध्ये रुपये ९.६६ कोटीने वाढ दिसत आहे.

नफ्यामध्ये झालेल्या वृद्धीमध्ये लेखांकन नमुना २२ नुसार डिफर टॅक्स उत्पन्नापोटी गतवर्षी रुपये २.२६ कोटी व यावर्षी रुपये २.९१ कोटी रकमेचा समावेश आहे. परंतु सदर रक्कम बँकेचा प्रत्यक्ष नफा व करपात्र नफा यामधील असणा-या तफावत रकमेवर होणा-या नोशनल नफ्यापोटीची (Notional profit) आहे व सदर रकमेवर आयकरही भरावा लागत नाही. तसेच सदर रक्कम अन्य निधीमध्ये वर्ग करणेकरीता उपलब्ध नसते.

सभासद :-

अहवाल वर्ष अखेर बँकेची सभासद संख्या ८७९४० इतकी झाली आहे. गतसाली ही संख्या ८७६७९ होती. अहवाल वर्षात ४०८५ सभासद कमी झाले असून बँकेच्या परिवारात ४३४६ सभासद नव्याने सामील झाले आहेत. महापालिकेत काही पदाकरीता नव्याने कर्मचा-यांची नेमणूक झाली असल्याने नवीन सभासदांची संख्या वाढत आहे. सभासद नसलेल्या महापालिका कर्मचा-यांना सभासद करून घेण्याचे प्रयत्न सुरु आहेत. तसेच नवीन होणा-या सभासदास बँक त्वरीत रुपये १.७५ लाख कर्ज सुविधा उपलब्ध करून देत आहे. ज्यामुळे महानगरपालिकेमध्ये नव्याने भरती होणा-या सभासदास खूप सोयीचे होत आहे.

प्रत्येक सभासदाने शाखा कार्यालयात जाऊन आपल्या खात्यावर वारसाची त्याचप्रमाणे सध्या रहात असलेल्या वास्तव्याच्या पत्त्याची पुराव्यानिशी नोंद करावी व ती अद्ययावत ठेवावी. तसेच आपला भ्रमणध्वनी क्रमांक बचत खात्यावर नोंदवावा जेणेकरून एसएमएस अॅलर्ट सुविधेचा लाभ सभासदास घेता येईल. बहुतांशी सभासदांची बचत खाती आपल्या बँकेमध्ये आहेत. ज्या सभासदांची बचत खाती आपल्या बँकेत नाहीत, त्या सभासदांची बचत खाती बँकेने शून्य शिल्लकेने उघडलेली आहेत, अशा सर्व सभासदांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी संबंधीत शाखेशी संपर्क साधून के.वाय.सी. नॉर्मन्नुसार संबंधीत कागदपत्रांची पूर्तता करून सदर खाते नियमित करून

ध्यावे. ज्या सभासदांचे बँकेकडे अन्य बचत खाते असल्यास त्याने पत्राद्वारे सदर बचत खात्याची माहिती द्यावी जेणेकरून असे बचत खाते सभासदाच्या सी.आय.एफ. शी जोडण्यात येईल. अशा सभासदांचे 'नो फ्रील' खाते बंद करण्यात येईल. कारण एकाच सभासदाच्या एकाच नांवाची दोन बचत खाती ठेवता येत नाहीत. सन २०१३-२०१४ पासून सर्व सभासदांचे सक्तीच्या ठेवीवरील व्याज रक्कम व लाभांश रक्कम सभासदांच्या बँकेकडील बचत खात्यात जमा करण्यात येत आहे. यावर्षापासून (आर्थिक वर्ष २०१५-१६) सक्तीच्या ठेवीवरील व्याजावर उगमस्थानी कर कपात (TDS) करून उर्वरीत रक्कम सभासदांच्या बचत खाती जमा करण्यात आली आहे. ज्या सभासदांचे अद्ययावत पत्ते बँकेकडे उपलब्ध आहेत अशा सभासदांना पोस्टाने वार्षिक अहवाल घरपोच पाठविण्यात आलेले आहेत. सभासदांना विनंती आहे की, त्यांनी त्यांचे पत्ते व भ्रमणध्वनी क्रमांक अद्ययावत नसल्यास करून घ्यावेत, जेणेकरून बँकेला त्यांच्याशी संपर्क ठेवणे व खात्याच्या व्यवहाराची माहिती मोबाईल मेसेज सेवेमार्फत देणे शक्य होते.

नामधारी सभासद :-

महापालिकेतून निवृत्त होण्यापूर्वी जे बँकेचे सतत १ वर्षे सभासद आहेत व ज्यांनी निवृत्तीच्या दिनांकापूर्वी घेतलेल्या कर्जाची व्याजासह परतफेड केली आहे, तसेच निवृत्तीच्या दिनांकापूर्वी बँकेकडे नामधारी सभासदत्वासाठी अर्ज केल्यास अशा सभासदांना बँकेचे नामधारी सभासद होता येते. नामधारी सभासदांना इतर सभासदांप्रमाणे त्यांच्या भाग भांडवलावर देण्यात येणा-या लाभांश दराने व्याज व सक्तीच्या ठेवीवर इतर सभासदांप्रमाणेच व्याज देण्यात येते. जरी सहकारी बँकांना उगमस्थानी कर कपात न करण्याची सवलत होती, तरीही आर्थिक वर्ष २०१५-१६ पासून केंद्र सरकारने सभासद/ग्राहकांच्या रु.१०,०००/- वरील ठेव व्याजावर उगमस्थानी कर कपात करणे बंधनकारक केल्याने व सहकारी बँकेच्या सभासदास असलेली सूट काढून घेतल्याने बँक सभासदाच्या सक्तीच्या ठेवीसह व इतर ठेवीवरील व्याजावर सुध्दा उगमस्थानी कर कपात करण्यात आली आहे. आम्ही सभासदांच्या निदर्शनास आणू इच्छितो की, ठेवीवरील व्याजावर कर भरणे यापूर्वीही सर्वांना बंधनकारक होते. फक्त सहकारी बँकांच्या सभासदांना उगमस्थानी कर कपात न करण्याची सवलत देण्यात आली होती. सदर सुविधा आर्थिक वर्ष २०१५-२०१६ पासून काढण्यात आली आहे. आता राष्ट्रीयकृत व खाजगी बँकांप्रमाणे आपल्या बँकेलाही कर कपात करावी लागेल. परंतु ज्या सभासदांना आयकर भरणे आवश्यक नाही अशा सभासदांना जादा कर कपात (रिफंड) आयकर विभागाकडून परतावा स्वरूपात परत घेऊ शकतील. आपल्या बँकेचा दर खाजगी व राष्ट्रीयकृत बँकेपेक्षा जास्त असल्याने उगमस्थानी कर कपात करूनसुध्दा आताही आपल्या बँकेत ठेवी ठेवणे सभासदास फायदेशीर आहे. यास्तव, निवृत्त होणा-या सर्व सभासदांना आवाहन करण्यात येते की, त्यांनी निवृत्ती पूर्वी रुपये १०/- प्रवेश शुल्क भरून नामधारी सभासदत्वासाठी अर्ज सादर करून, नामधारी सभासदाला अनुज्ञेय असलेल्या फायद्यांचा लाभ घ्यावा.

अहवाल सालात महापालिका सेवेतून निवृत्त झालेल्या ७४५ सभासदांनी बँकेचे नामधारी सभासदत्व स्विकारले आहे. दिनांक ३१ मार्च २०१६ अखेर एकूण ८८८४ नामधारी सभासद आहेत.

संगणकीकरण :

(अ) एस.एम.एस. अलर्ट सेवा :

खातेदारांच्या खात्यावर व्यवहार झाल्यावर सदर व्यवहाराची त्वरीत माहिती खातेदारास प्राप्त व्हावी म्हणून भ्रमणध्वनीवर एस.एम.एस. अलर्ट सुविधा कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. सध्या सदर सुविधेअंतर्गत खात्यावर नांवे टाकण्यात आलेल्या किंवा जमा करण्यात आलेल्या व्यवहाराची, महापालिका कर्मचा-यांचे वेतन जमा झाल्यावर त्याची माहिती, सभासदांचे मंजूर कर्ज बचत खात्यामध्ये जमा केल्याची माहिती, मुदत ठेवी मुदतपूर्ण होण्याची माहिती तसेच बँकेविषयीची आवश्यक माहिती, खातेदाराला उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. ज्या सभासदांनी आपला भ्रमणध्वनी क्रमांक बँकेच्या खात्यावर नोंदविला नसेल त्यांनी आपले खाते असलेल्या शाखेत तो नोंदवावा, जेणे करून बँकेला उपरोक्त सेवा देणे शक्य होईल.

(ब) स्वतंत्र कर्ज आज्ञाप्रणाली :

बँकेने कर्ज घेणा-या सभासदांसाठी त्यांचे कर्जाचे अर्ज संगणक आज्ञाप्रणालीद्वारे संगणकामार्फत भरून देण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. ज्याद्वारे सभासदाला त्यांच्या कर्जअर्जाबाबतची माहिती छपील स्वरूपात प्राप्त होते. सदर सुविधेचा लाभ सर्व सभासदांना

होत आहे. विशेषतः अशिक्षित सभासदांना जास्त लाभ होत आहे. तसेच या आज्ञाप्रणालीमुळे कर्ज अर्जाची छाननी जलदगतीने होण्यास मदत होत असून त्याचा लाभ सभासदांस होत आहे. सदर सुविधेमुळे सभासदास कर्ज मिळणेबाबतची माहितीही जलदगतीने देणे शक्य झाले आहे.

(क) व्यक्तिगत नावाचे धनादेश सुविधा :

ग्राहकांना व्यक्तिगत/खात्याचे नांव असलेले धनादेश पुस्तिका (Personalised Cheque Book) सुविधा ग्राहकांसाठी केंद्रीय पध्दतीने सुरु करण्यात आली आहे.

(ड) MPLS Link :

बँकेने भविष्यात होऊ घातलेल्या योजनांचा विचार करून स्वतःची एमटीएनएलची एमपीएलएस लिंक स्थापित केली आहे. ज्यायोगे कोअर बँकेचे व्यवहार जलदगतीने होत आहेत तसेच बँकेने स्वतःच्या लिंकव्दारे स्वतंत्र कर्ज आज्ञाप्रणाली स्थापित केली आहे. आस्थापना विभागाची आज्ञाप्रणाली, स्वतःचे ई-मेल सोल्युशन सुविधा सुरु करण्यात आली आहे. सर्व शाखा कार्यालयास, अधिका-यांस स्वतंत्र ई-मेल देण्यात आला आहे. बँकेच्या वेबसाईटवर सदर ई-मेल उपलब्ध करण्यात आले आहेत. ग्राहकांना विनंती आहे की, त्यांनी त्यांचे ई-मेल पत्ते वेबसाईटवरून अथवा शाखेमध्ये जाऊन खात्यामध्ये नोंदवावेत जेणेकरून खात्याविषयी सर्व माहिती, तक्रार निवारण इत्यादी बँकेला जलद व सुलभरित्या पोहोचविणे शक्य होईल व ग्राहकाचा अमूल्य वेळ वाचेल.

(इ) बँकेची वेबसाईट :-

बँकेने स्वतःची www.municipalbankmumbai.com ही वेबसाईट तयार केली असून सदर वेबसाईटवर कर्ज नियम, कर्जाचे व ठेवीचे व्याज दर, संचालक मंडळ, स्वास्थ्य निधी नियम, बँकेची आर्थिक स्थिती, बँकेमध्ये होणारे बदल, टेंडर नोटीस इत्यादी माहिती सभासदांसाठी उपलब्ध करून दिली आहे. सर्व शाखा कार्यालयांचे ई-मेल पत्ते, दूरध्वनी क्रमांक, वरिष्ठ अधिका-यांचे दूरध्वनी व भ्रमणध्वनी क्रमांक, ई-मेल उपलब्ध आहेत. बँकेचे मोबाईल ॲपही वेबसाईटवर उपलब्ध आहे. सभासदांनी सदर वेबसाईटवरील माहितीचा उपयोग करून घ्यावा.

(ई) एन.जी.आर.टी.जी. एस व एन.ई.एफ.टी. सुविधा बाबत :-

भारतीय रिझर्व्ह बँकेने उपरोक्त सुविधा सुरु करणेकरीता बँकेला परवानगी दिली आहे व सदर सुविधा बँकेने सुरु केली आहे. एन.जी.आर.टी.जी.एस. सेवे अंतर्गत बँक ग्राहक रु. २ लाखापेक्षा जास्त व एन.ई.एफ.टी. सेवेअंतर्गत कितीही रक्कम बँकींग कार्यालयीन वेळेत तात्काळ अन्य बँकेच्या खात्यात ट्रान्सफर द्वारे जमा करणे, अन्य बँकेचा खातेदार आपल्या बँकेच्या खातेदाराच्या खाती जमा करणे शक्य होत आहे. तसेच जकात रक्कमेचे बँकेच्या खातेदारांना एन.जी.आर.टी.जी.एस. व एन.ई.एफ.टी. द्वारे पेमेंट करणे शक्य झाले आहे. जकात संकलन केंद्रावरील खातेदार सदर सुविधेचा लाभ घेत आहेत. जे सभासद बँकेकडे नामधारी सभासद आहेत व नंतर भारतातील कोणत्याही भागात जाऊन राहतात त्यांना सदर एन.ई.एफ.टी. सेवेमार्फत सक्तीच्या ठेवीवरील तसेच ठेवी ठेवल्या असल्यास त्यावरील देय व्याज भारतभर कोठेही जमा करणे शक्य झाले आहे.

(उ) पॉस सुविधा (Point of Sale) :

आपल्या ग्राहकाला डेबीट कार्डद्वारे भारतातील कोणत्याही आस्थापनेमधून रोखविरहीत व्यवहार करणे शक्य व्हावे म्हणून एन.पी.सी.आय. च्या सहकार्याने बँकेने दिनांक १७.०४.२०१४ पासून पॉस सुविधा बँक ग्राहकांना उपलब्ध केलेली आहे. आपला ग्राहक त्याच्या डेबीट कार्डद्वारे भारतात कोठेही सुमारे ९५ टक्के आस्थापनांमध्ये (पेट्रोल पंपासहीत) ८९ लाख टर्मिनल्सद्वारे रोखविरहीत व्यवहार करू शकतो. सदर बाब ग्राहकांना अतिशय सोयीचे झाल्याने आपल्या ग्राहकांकडून चांगला प्रतिसाद मिळत आहे व सदर व्यवहारामध्ये दिवसेगणिक लक्षणीय वृद्धी होत आहे.

(ऊ) मोबाईल बँकींग सुविधा :-

सदर सुविधेअंतर्गत बँकेच्या खातेदाराला बँकेकडे नोंद असलेल्या मोबाईलद्वारे स्वतःच्या खात्यावरील रक्कम आपल्या बँकेच्या तसेच अन्य बँकेच्या खातेदाराच्या खात्यात याचबरोबर इतर बँकेतील ग्राहक आपल्या बँकेतील ग्राहकांच्या नांवे रक्कम मोबाईल बँकींग सुविधेअंतर्गत थेट ट्रान्सफर करू शकतात. उपरोक्त सुविधेद्वारे बँकेच्या खातेदाराना आपल्या खात्यावरील शिल्लक रकमेची माहिती व मिनी स्टेटमेंट प्राप्त होऊ शकते. IMPS सुविधा कार्यान्वित करण्यात आलेली असून बँकेच्या खातेदाराला बँकेकडे नोंद असलेल्या मोबाईलद्वारे स्वतःच्या खात्यावरील रक्कम आपल्या बँकेच्या तसेच इतर बँकेच्या खातेदारांच्या खात्यात (२४ x ७) केव्हाही ट्रान्सफर करता येते.

(ए) आधारकार्ड अथवा पहलमार्फत डी.बी.टी.एल्. योजनाद्वारे गॅस सबसिडी थेट बचत खात्यात जमा करण्याबाबत :

बँकेतील ग्राहकांसाठी त्यांच्या एल्.पी.जी.गॅसवरील सबसिडी थेट त्यांच्या बचत खात्यात प्राप्त करण्यासाठी बँकेमार्फत डी.बी.टी.एल्. 'पहल' ही योजना राबविण्यात आली आहे. सदर योजनेअंतर्गत ज्या ग्राहकांकडे आधारकार्ड उपलब्ध असेल किंवा नसेल या दोन्ही प्रकारच्या ग्राहकांना या योजनेचा लाभ घेता येईल. वरील योजनेद्वारे बँकेतील ग्राहक त्यांच्या एल्.पी.जी. गॅसवरील सबसिडी त्यांच्या खात्यात प्राप्त करू शकतात. वरील योजनांचा लाभ घेण्यासाठी खातेदारांनी त्यांच्या संबंधीत शाखेत संपर्क साधावा.

(ऐ) KIOSK मशिनची स्थापना :-

बँकेतील बचत खातेदारांना त्यांच्या बचत खात्यातील शिल्लक रकमेची चौकशी, मिनी स्टेटमेंट, पासबुक अद्ययावत करणे, बँकेअंतर्गत इतर खात्यावर रक्कम ट्रान्सफर करणे इत्यादी सुविधा KIOSK मार्फत देण्यात आलेल्या आहेत. सदर KIOSK मशिन बँकेतील जी/साऊथ, परळ, भायखळा, चेंबूर व बोरीवली शाखेत स्थापित करण्यात आलेल्या आहेत.

(औ) बँकेची स्वतःची ए.टी.एम्. सेवा :-

बँकेने सभासदांना २४ तास रोख रक्कम काढण्याची सेवा देण्यासाठी बँकेच्या मुलुंड, सायन, भायखळा, वांद्रा, परळ, बोरीवली, नायर हॉस्पिटल, चेंबूर या आठ शाखांमध्ये व वरळी इंजिनिअरींग हब येथे बँकेची ए.टी.एम्. स्थापित केलेली आहेत. तसेच एन्.पी.सी.आय्. चे थेट सभासदत्व मिळविल्यामुळे बँकेने ग्राहकांसाठी रुपे कार्ड वितरीत केलेले आहे. त्यामुळे बँकेचा ग्राहक भारतातील एन्.पी.सी.आय्.शी (रुपे) संलग्न असलेल्या सुमारे २,२२,२७८ ए.टी.एम्.द्वारे व्यवहार करू शकतील. तरी सदर सेवेचा बँकेतील ग्राहकांनी लाभ घ्यावा. ए.टी.एम्. कार्डधारक नसल्यास त्वरीत कार्ड प्राप्तीसाठी संबंधीत शाखेत संपर्क साधावा.

कापूरबावडी (ठाणे) येथे नविन ए.टी.एम्. स्थापित करण्याचे प्रस्ताविले आहे. याबाबत योग्य कार्यवाही सुरु आहे.

DFS (Discover Financial Switch) : सदर सुविधा बँकेत सुरु झाली असून डायनर्स क्लब इंटरनॅशनलद्वारे परदेशातील व्यक्तीदेखील आपल्या बँकेतील ए.टी.एम्.द्वारे व्यवहार करू शकतात.

बँकेने ग्राहकांसाठी एन्.पी.सी.आय्.ची E-Commerce सुविधा सुरु केली आहे. सदर सेवेअंतर्गत बँकेतील ग्राहक त्यांचे मोबाईल/टेलिफोन बिल्स, गॅस बिल्स, वीज बिल वगैरे देयके भरणे तसेच ऑनलाईन व्यवहार करू शकतात.

बँकेच्या ग्राहकांना पूर्वी १५ जी/१५ एच् फॉर्म्स स्वहस्ते भरून द्यावे लागत होते. याकरीता बँकेने स्वतंत्र अशी आज्ञाप्रणाली विकसित केली आहे, ज्याद्वारे ग्राहकांना १५ जी/१५ एच् फॉर्म्स छापिलेले स्वरूपात सर्व माहितीसह संबंधीत शाखेमध्ये उपलब्ध होतात. त्यावर स्वाक्षरी करून बँकेचे ग्राहक सदर फॉर्म्स संबंधीत शाखेत त्वरीत जमा करू शकतात.

पंतप्रधान सुरक्षा विमा योजना/पंतप्रधान जीवन ज्योती विमा योजना :-

ज्या सभासद/ठेवीदारांनी सदर योजनेचा लाभ घेतला असेल त्या सभासदांनी/ठेवीदारांनी प्रतिवर्ष विमा हप्ता रकमेचे नुतनीकरण करावे अशी विनंती करण्यात येत आहे.

नवीन शाखा सुरु करणेबाबत :

नवीन शाखा उघडताना आपल्या जुन्या शाखेतील सभासदांची खाती, त्यांच्या पेशीटनुसार नवीन शाखेत बदली करण्यात येतात. त्यामुळे

संबंधीत पूर्वीच्या शाखेचे व्यवहार कमी होतात. एखादी शाखा सक्षमरित्या चालविण्याकरीता किमान २००० सभासद संख्या असणे आवश्यक असते.

बँकेच्या पोटनियम क्रमांक ५३ (ब) मध्ये मुदत ठेवीच्या तारणावर बिगर सभासदास कर्ज/उचल मंजूर करू नये अशी सुधारणा करण्यास वार्षिक सर्वसाधारण सभेची मंजूरी मिळाल्यानंतर, मा.जिल्हा उपनिबंधकाची मंजूरी घेऊन भारतीय रिझर्व्ह बँकेकडे गोरेगांव (पश्चिम) व वरळी इंजिनअरींग हब येथे शाखा उघडण्याकरीता अर्ज सादर करण्यात आला असून याबाबत परवाना प्राप्त करण्याकरीता भारतीय रिझर्व्ह बँकेकडे पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

शाखा स्थलांतरण :

अहवाल साली बँकेने महानगरपालिका मुख्य कार्यालयातील इमारतीमध्ये असलेली बँकेची सी.एस्.टी. शाखा त्याच इमारतीमध्ये स्थलांतरीत करण्यात आलेली आहे. तसेच बँकेने महानगरपालिका 'ई' विभाग कार्यालयातील ए.टी.एम्. 'ई' विभागातील त्याच इमारतीच्या मुख्य प्रवेशद्वाराजवळ स्थलांतरीत केले आहे.

महापालिका कर्मचा-यांच्या मासिक वेतन वितरणाचे काम :

महापालिका तसेच अनुदानित खाजगी प्राथमिक शाळांच्या कर्मचा-यांचे मासिक वेतन वाटप बचत खात्याद्वारे करण्यात येत आहे. साधारणपणे ३०००० कर्मचा-यांचे मासिक वेतन वितरणाचे काम बँकेतर्फे केले जाते. सदर वेतन वाटप महापालिकेकडून कोणतेही शुल्क न घेता केले जाते. बँकेच्या सर्व शाखा कार्यालयांमध्ये कोअर बँकींग सुविधा उपलब्ध असल्याने वेतन वाटपाचे काम सुलभपणे होत असून सभासद कोणत्याही शाखेतून बचत खात्यामार्फत आपल्या मासिक वेतनाचे पैसे काढू शकतात व आता ए.टी.एम. सेवा सर्व बँकांशी संलग्न केल्यामुळे सभासदांना रोख व्यवहार करणे आणखी सुलभ झाले आहे व घराजवळील कोणत्याही बँकांच्या ए.टी.एम. मधून पैसे काढणे शक्य झाले आहे. आपल्या ज्या सभासदांची वेतनाची बचत खाती अन्य बँकेत आहेत त्या सर्व सभासदांना आम्ही विनम्र आवाहन करतो की, त्यांनी आपली वेतनाची बचत खाती आपल्या बँकेत करावी व ए.टी.एम. कार्डद्वारे आपल्या घराजवळील कोणत्याही ए.टी.एम. मधून जोखीमरहित व्यवहार करावेत.

२. अहवाल वर्षातील बँकेच्या व्यवहाराची प्रगती :-

दिनांक ३१ मार्च २०१६ च्या ताळेबंदाचा गोषवारा

(रुपये कोटीत)

तपशील	३१.३.२०१५	३१.३.२०१६	तपशील	३१.३.२०१५	३१.३.२०१६
भाग भांडवल	१५३.३८	१६६.७०	रोकड, इतर बँकातील जमा	१४८.३६	२१६.२१
राखीव निधी व इतर निधी	२६६.२७	२८९.१५	कर्जरोख्यात व इतर गुंतवणूक	१०५४.४१	१०८८.२५
ठेवी	२३४६.७१	२६८९.८६	कर्जे	१६८५.९१	१९८८.५६
इतर देणी आणि तरतूद (दुबेरजेसहीत)	२२१.३३	२६०.८०	व्याज येणे	१७.५७	१५.९४
मागील वर्षाच्या जादा तरतूदीसह नफा	४२.४३	५४.६५	फर्निचर, इमारत, संगणक व वाहन	८.१३	७.३४
--	--	--	डिफर टॅक्स येणे	८.८२	११.७३
--	--	--	इतर येणी (दुबेरजेसहीत)	१०६.९२	१३३.१३
एकूण :	३०३०.१२	३४६१.१६	एकूण :	३०३०.१२	३४६१.१६

३. ठेवींची वर्गवारी :-

(रुपये कोटीत)

अ. क्र.	ठेवींचे प्रकार	३१ मार्च २०१५			३१ मार्च २०१६		
		सभासदांकडून	बिगर सभासदांकडून	एकूण	सभासदांकडून	बिगर सभासदांकडून	एकूण
१.	सक्तीच्या ठेवी	८४९.२७	--	८४९.२७	९२०.६८	--	९२०.६८
२.	मुदतीच्या ठेवी	७०९.७३	३५७.६५	१०६७.३८	७८६.५१	५२३.०१	१३०९.५२
३.	बचत ठेवी	२१३.६८	१४८.५४	३६२.२२	३९०.७५	५.७०	३९६.४५
४.	आवर्त ठेवी	७.१३	४.९७	१२.१०	७.६५	५.५१	१३.१६
५.	चालू ठेवी	--	५५.७४	५५.७४	--	५०.०५	५०.०५
	एकूण	१७७९.८१	५६६.९०	२३४६.७१	२१०५.५९	५८४.२७	२६८९.८६

उपरोक्त तक्त्याचे अवलोकन करता निदर्शनास येते की, अहवाल सालामध्ये बँकेच्या एकूण ठेवी रुपये ३४३.१५ कोटीने वाढल्या आहेत. बँकेच्या ठेवींवरील व्याज दर आकर्षक असल्याने ठेव वृद्धी झालेली आहे. त्याचप्रमाणे यावर्षी देखील बँकेने सक्तीच्या ठेवींवरील व्याज दिनांक ०१.०४.२०१६ रोजी सभासदांच्या बँकेतील बचत खात्यात जमा केलेले आहे.

सूचना :- जे सभासद सक्तीच्या ठेवींवरील व्याज रोखीच्या स्वरूपात स्विकारण्याऐवजी आपल्या सक्तीच्या ठेव खात्यात जमा करू इच्छितात, अशा सभासदांनी बँकेस पत्र दिल्यास त्यांचे व्याज सक्तीच्या ठेव खात्यात जमा करण्यात येईल. दिनांक ०१.०४.२०१६ रोजी सक्तीच्या ठेवींवरील व्याज सभासदांच्या बँकेतील बचत खाती जमा करण्यात आलेले आहे. ज्यांनी सदर खाते (अॅक्टीव्ह) कार्यान्वित केले नाही त्यांनी त्यांची के.वाय.सी. कागदपत्रे सादर करून सदर खाते कार्यान्वित करावे जेणेकरून लाभांश रक्कम अधिदानास कोणतीही अडचण येणार नाही.

ठेवींचे व्याज दर :-

बँकेचे सद्याचे दिनांक ०१.०४.२०१५ पासून ठेवींवरील व्याज दर खालीलप्रमाणे आहेत :-

अ.क्र.	ठेवींचे प्रकार	कालावधी	व्याज दर
१.	बचत खाते		४.००%
२.	मुदत ठेवी	७ दिवस ते १८० दिवस	६.००%
		१८१ दिवस ते १ वर्षापर्यंत	७.००%
		१ वर्षापेक्षा जास्त ते २ वर्षे	८.२५%
		२ वर्षापेक्षा जास्त ते ३ वर्षापर्यंत	९.२५%
		३ वर्षापेक्षा जास्त ते ५ वर्षे	८.५०%
		५ वर्षापेक्षा जास्त	८.००%
		१५ महिन्यांची (विशेष योजना) (दि.०१.०९.२०१५ पासून)	९.००%

ज्येष्ठ नागरिकांना नियमित व्याज दरापेक्षा ०.५० टक्के व्याज जादा देण्यात येते.

ज्येष्ठ नागरिकांस (६० वर्षे व त्यावरील) त्यांच्या वयाच्या पुराव्यादाखल पॅनकार्ड, निवडणूक ओळखपत्र, ज्येष्ठ नागरिक कार्ड इत्यादींपैकी एकाची छायांकित प्रमाणित प्रत द्यावी लागेल. तसेच एकरकमी रुपये १ कोटी (रुपये एक कोटी) व त्यावरील मुदत ठेवी १ वर्ष व त्यापेक्षा अधिक कालावधीकरीता बँकेकडे ठेवल्यास अशा ठेवींवर ०.२५ टक्के जादा व्याज दर लागू राहिल.

ठेवी विमा हप्ता :-

बँकेने डिपॉझिट इन्शुरन्स अँड क्रेडिट गॅरंटी कॉर्पोरेशन अॅक्ट १९६१ च्या तरतुदीनुसार सन २०१५-१६ या वर्षाची ठेव विमा हप्त्याची रक्कम विहित मुदतीत कॉर्पोरेशनकडे जमा केली आहे.

४. भाग भांडवल :-

गेल्या वर्षी रुपये १५३.३८ कोटी असलेले भाग भांडवल यावर्षी रुपये १६६.७० कोटीपर्यंत पोहोचले आहे. भाग भांडवलामध्ये रुपये १३.३२ कोटीने वाढ झालेली आहे. सदर वाढ ८.६८ टक्के आहे.

५. राखीव व इतर निधी :-

गतसाली रुपये २६६.२७ कोटी असलेले बँकेचे राखीव निधी या वर्षात रुपये २८९.१५ कोटी असून राखीव निधीमध्ये रुपये २२.८८ कोटीने वाढ झालेली आहे. सदर वाढ ८.५९ टक्के आहे. बँकेला नफ्यावर ३४.६१ टक्के दराने आयकर भरावा लागत असल्याने नक्त नफ्यातून नफा वाटणीस उपलब्ध रक्कम लाभांश वाटपासाठी व सभासदांना देत असलेल्या सेवा सुविधा पुढे सुरु ठेवण्यास आवश्यक तेवढीच जेमतेम रक्कम उपलब्ध होत असल्याने अन्य निधीमध्ये वर्ग करण्यास रक्कमच शिल्लक रहात नसल्याने राखीव व अन्य निधीमध्ये जादा वाढ करणे शक्य होत नाही.

६. कर्जव्यवहार :-

(अ) मध्यम मुदत कर्ज :

गतसाली रुपये १६८५.९१ कोटी असलेली कर्जे यावर्षी रुपये १९८८.५६ कोटीपर्यंत पोहोचली आहेत. कर्जव्यवहारामध्ये एकूण रुपये ३०२.६५ कोटींची वाढ झाली आहे. सदर वाढ १७.९५ टक्के आहे.

भारतीय रिझर्व्ह बँक वेळोवेळी जाहीर करित असलेले पतधोरण व वाढणारी महागाई या अनुषंगाने बाजारातील ठेवींच्या दरात वाढ होत आहे. आपल्यालाही सभासदांची वाढीव कर्ज मागणी पूर्ण करणे शक्य व्हावे तसेच बँकेकडील सध्या असलेल्या ठेवी आपल्याकडे राखणे शक्य व्हावे याकरीता ठेवीवरील व्याज दर बाजारातील व्याज दराप्रमाणे स्पर्धात्मक ठेवणे क्रमप्राप्त असते. आर्थिक वर्ष २०१५-१६ मध्ये सक्तीच्या ठेवींचे एकूण ठेवीवरील प्रमाण ३४.२३ टक्के पर्यंत आहे. यावरून सभासदांना द्यावयाच्या कर्जासाठी बाह्य ठेवीवर विसंबून राहण्याचे प्रमाण वाढले आहे. व सर्वसाधारणपणे ठेवीवरील व्याज दर वाढविल्यावर जुने ठेवीदार नवीन दराचा लाभ घेण्यासाठी त्यांच्या ठेवी नुतनीकरण करतात. परिणामी ठेवींच्या किंमतीमध्ये वृद्धी होते ज्यामुळे कर्जावरील व्याज दर वाढविल्याशिवाय पर्याय रहात नाही. परंतु सदर वाढ कमीत कमी राहिल यासाठी संचालक मंडळ सतत प्रयत्नशील राहिले आहे.

सभासदांच्या मागणीनुसार दिनांक ०५.०५.२००८ पूर्वीच्या सभासदांना रुपये २ लाखापर्यंत गुप विमा योजनेद्वारे कर्ज सुरक्षित करण्यात आले होते. परंतु सभासदांच्या मागणीचा विचार करता, सदर योजना नंतर ऐच्छिक करण्यात आली. सदर योजनेमध्ये सुरुवातीस पॉलिसी प्रिमियमचा दर प्रती हजारी रुपये १२/- होता तो भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडे चर्चा करून प्रती हजारी रुपये ८/- पर्यंत करण्यात आला.

दिनांक ०१.०६.२०१६ पासून गुप विमा पॉलिसीचे रुपये १,८४०/- (रुपये १६००/- गुप विमा पॉलिसी रक्कम अधिक १५ टक्के सेवाकर धरून रुपये २४०/-) घेण्यात येत आहेत. त्याचप्रमाणे गुप विमा पॉलिसी आता सभासदांना ऐच्छिक करण्यात आली असली तरी सभासदांनी याचा लाभ घ्यावा.

आपल्या बँकेला शेडयूल्ड व राष्ट्रीयकृत बँकांप्रमाणे केंद्र सरकारची सबसिडी प्राप्त होत नसून सभासदांच्या पाल्ल्यांच्या कल्याणाचा विचार करूनच उच्च शिक्षण व्याज दर कमीत कमी ठेवला आहे. सध्याचे विविध कर्जावरील व्याज दर खालील प्रमाणे आहेत :

कर्जाचे व्याज दर

अ.क्र.	कर्जाचा प्रकार	व्याज दर
१.	तातडीचे कर्ज	११.०० टक्के
२.	सक्तीच्या बचत ठेवीवरील कर्ज	११.२५ टक्के
३.	मध्यम मुदत कर्ज मंजूर कर्ज रक्कम रुपये ३.२५ लाखापर्यंत मंजूर कर्ज रक्कम - रुपये ३.२५ लाखापेक्षा जास्त परंतु रुपये ६.५० लाखापर्यंत	१२.७५ टक्के १३.०० टक्के
४.	विमा तारणावरील कर्ज/राष्ट्रीय बचत पत्रावरील कर्ज	१३.०० टक्के
५.	गृहनिर्माण कर्ज	१०.२५ टक्के
६.	उच्च शैक्षणिक कर्ज	१०.०० टक्के
७.	वाहन कर्ज	१२.०० टक्के
८.	मॉर्गेज कर्ज	१४.०० टक्के

सभासदांना मंजूर केलेल्या कर्जाचा तपशील

(रुपये कोटीत)

अ. क्र.	कर्जाचे प्रकार	२०१४-२०१५		२०१५-२०१६	
		मंजूर झालेले अर्ज	कर्ज रक्कम रुपये	मंजूर झालेले अर्ज	कर्ज रक्कम रुपये
१.	मध्यम मुदतीचे कर्ज	२७३०२	१०५८.०६	२९४१९	१३०५.३५
२.	तातडीचे कर्ज	२६५०४	१६९.४६	२७१९८	१९५.१९
३.	गृहनिर्माण कर्ज	२२	२.१६	२३	२.६१
४.	उच्च शैक्षणिक कर्ज	१४	०.४७	९	०.४१
५.	वाहन कर्ज	६	०.०४	४	०.०६
	एकूण	५३८४८	१२३०.१९	५६६५३	१५०३.६२

बँक सभासदांचे खावटी कर्जे (Consumption Loan) घेण्यास कल जादा आहे. मुंबईतील घराच्या वाढलेल्या किंमती पाहता मुंबई बाहेर सभासदाला घर घेणे शक्य व्हावे म्हणून गृहनिर्माण कर्ज मर्यादा रुपये ५० लाखापर्यंत करण्यात आली आहे. अर्जदारास एक खिडकी द्वारे सेवा देणे शक्य व्हावे म्हणून गृहनिर्माण कर्ज अर्ज प्रोसेसिंग मुख्यालयातून करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. गृहनिर्माण कर्ज संख्या वाढावी म्हणून शाखा कार्यालयास किमान उद्दिष्टे देण्यात आलेली आहेत.

मध्यम मुदत कर्जाची कमाल मर्यादा :

सभासदत्वाच्या कालावधीप्रमाणे मूल पगार (अधिक जीआरपी) अधिक महागाई भत्ता ग्राह्य धरून जास्तीत जास्त रुपये ६,५०,०००/- पर्यंत कर्ज मंजूर करण्यात येत आहे.

सभासदत्वाचा कालावधी	कमाल कर्ज मर्यादा(रु.)
१ वर्षापर्यंत	१,७५,०००/-
१ वर्षापेक्षा जास्त व २ वर्षापर्यंत	२,५०,०००/-
२ वर्षापेक्षा जास्त व ४ वर्षापर्यंत	३,५०,०००/-
४ वर्षापेक्षा जास्त व ६ वर्षापर्यंत	४,७५,०००/-
६ वर्षापेक्षा जास्त व ९ वर्षापर्यंत	५,२५,०००/-
९ वर्षापेक्षा जास्त	६,५०,०००/-

टीप : सभासदत्वाच्या कालावधीनुसार कमाल मर्यादेनुसार कर्ज मंजूर करण्यात येईल. मात्र कर्जाची कमाल मर्यादा ठरविताना सभासदाच्या

हातात १/४ पगार मिळेल याची खात्री करून देण्यात येते. सदर १/४ गणना करताना एकूण पगारामध्ये समाविष्ट असलेले हंगामी भत्ते तसेच अतिकालिक भत्ता (Overtime) वगळून कर्ज रक्कम रु. १०० च्या पटीत मंजूर करण्यात येते.

दिनांक ०५.०५.२००८ नंतरच्या सभासदांना जामिनकी हमी निधीद्वारे कर्ज देण्याची सुविधा :-

दिनांक ०५.०५.२००८ रोजी किंवा त्यानंतर महानगरपालिकेच्या सेवेत नियुक्त झालेल्या व बँकेचे सभासद असलेल्या सभासदांना सुध्दा जामिनकी हमी निधीसमोर कर्ज द्यावे अशी त्यांची मागणी होती. सदर मागणीचा संचालक मंडळाने विचार करून दिनांक ०५.०५.२००८ रोजी किंवा त्यानंतर महानगरपालिकेत नियुक्त झालेल्या सभासदांना दिनांक ०१.०५.२०१५ पासून जामिनदार पध्दत ही ऐच्छिक करण्यात आली व जामिनदार न देणा-या सभासदांकडून हजारी रुपये ७/- प्रमाणे जामिनकी हमी निधी घेण्यात येत आहे.

(ब) उच्च शैक्षणिक कर्ज :

सभासदांच्या पाल्यांना उच्च शिक्षण घेण्याकरीता रुपये ७,००,०००/- पर्यंत शैक्षणिक कर्ज देण्यात येते. सदर कर्जाचा व्याज दर १०.०० टक्के आहे. अहवाल सालात एकूण ९ सभासदांनी त्यांच्या पाल्ल्यांकरीता रुपये ४१,६९,६७८/- इतक्या रकमेच्या शैक्षणिक कर्जाचा लाभ घेतला आहे. पती-पत्नी दोघेही महानगरपालिकेत नोकरी करीत असल्यास त्यांच्या पाल्ल्यास शैक्षणिक कर्ज रुपये १४ लाख मिळू शकते.

(क) वाहन कर्ज :

बँक, सभासदांना नवीन चार चाकी वाहन कर्ज देते, परंतु नवीन चारचाकी वाहन कर्ज घेणे ब-याच सभासदांना शक्य होत नसते म्हणून बँकेच्या सभासदांचे राहणीमान उंचावण्याच्या दृष्टीकोनातून सभासदांना जुन्या चार चाकी वाहनांसाठी कर्ज देण्यात येते. नवीन वाहनाच्या मूळ किंमतीवर ८० टक्के (इतर कर वगळून) देण्यात येत आहे व जुन्या वाहनाची सरकारमान्यताप्राप्त मुल्यांकनकाराने केलेल्या वाहनाच्या मुल्यांकन किंमतीच्या ८० टक्के (इतर कर वगळून) पर्यंत कर्ज देण्यात येते.

(ड) तातडीचे कर्ज :-

सभासदांस जास्तीत जास्त रुपये १,००,०००/- पर्यंत अथवा त्याच्या सक्तीच्या ठेवीच्या शिल्लकेएवढे रुपये १००/- च्या पटीमध्ये तातडीचे कर्ज मंजूर करण्यात येते. मात्र रुपये १०००/- पेक्षा कमी कर्ज मंजूर केले जात नाही. तातडीचे कर्ज ११.०० टक्के व्याज दराने देण्यात येत आहे.

(इ) गृहनिर्माण कर्ज :

बँकेच्या सभासदांना देण्यात येणा-या गृहनिर्माण कर्जाची कमाल मर्यादा रुपये ५० लाख असून ती मूळ वेतनाशी निगडीत न ठेवता सभासदांच्या परतावा क्षमतेशी निगडीत करण्यात आली असून सभासदांच्या हाती प्राप्त होणा-या रकमेमध्ये कोणत्याही अॅड बँक चा फायदा न देता (तात्पुरत्या स्वरूपाचे भत्ते वगळता) नक्त वेतन ३० टक्के प्राप्त होत असल्यास त्या प्रमाणात कमाल कर्ज मर्यादिसापेक्ष गृहनिर्माण कर्ज मंजूर करण्यात येते.

पती व पत्नी दोघेही सभासद असतील तर त्यांना एकाच सदनिकेसाठी दोघांच्याही नांवे अनुज्ञेय असलेले गृह कर्ज मंजूर करण्यात येते. गृहनिर्माण कर्ज मर्यादा रुपये ५० लाख असून पती व पत्नी दोघेही सभासद असल्यास त्याची मर्यादा रु. १ कोटी इतकी असली तरी भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या नियमानुसार एकाच सदनिकेवर रु. ७० लाख मर्यादपर्यंत कर्ज दिले जाईल. सभासदांना देण्यात येणा-या गृह कर्जावरील व्याजाची आकारणी त्यांच्या कमी होत जाणा-या गृह कर्जाच्या शिल्लक रक्कमेवर करण्यात येते. तरी बँकेच्या जास्तीत जास्त सभासदांनी बँकेच्या गृहनिर्माण कर्ज सुविधेचा लाभ घ्यावा.

(ई) मॉर्गेज कर्ज :

बँक सभासदांची घराच्या मालमत्तेवर मॉर्गेज कर्ज देण्याची सुविधा सुरु करण्याबाबत मागणी होती. सदर मागणीचा विचार करून बँकेने दिनांक ०४.०८.२०१४ पासून मॉर्गेज कर्ज सभासदांना रुपये १०,००,०००/- देण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. सदर कर्जाचा व्याज दर रुपये १४ टक्के इतका आहे. तरी सभासदांनी सदर सुविधेचा लाभ घ्यावा.

(उ) उत्पादन क्षमता नसलेली मालमत्ता (एन.पी.ए.)

मागील वर्षी बँकेची एकूण अनुत्पादक कर्जे रु. ३१.०६ कोटी झाली होती व त्याचे एकूण कर्जांशी ढोबळ एन.पी.ए. चे प्रमाण १.८४ टक्के होते व नक्त एन.पी.ए. निरंक होता. यावर्षी एकूण अनुत्पादक कर्जे रुपये ३०.६५ कोटी आहेत व त्याचे एकूण कर्जांशी ढोबळ एन.पी.ए. प्रमाण १.५४ टक्के आहे व नक्त एन.पी.ए. निरंक आहे.

बँकेची एकूण कर्जे रुपये ३०२.६५ कोटीने वाढूनही ढोबळ एन.पी.ए.मध्ये कोणतीही वाढ न होता एन.पी.ए. कमी झालेला आहे. बँकेने एन.पी.ए. कर्ज वसुलीकरीता शाखा स्तरावर, मुख्यालय, महानगरपालिकामध्ये तसेच थकबाकीदार सभासदांच्या कार्यालयात व घरी मोठ्या प्रमाणात पाठपुरावा केल्याने तसेच थकबाकीदार सभासदांना कर्ज न देण्याचे धोरण याचा एकत्रित परिणाम स्वरूप एन.पी.ए. चे प्रमाण कमी करण्यास संचालक मंडळ यशस्वी झाले आहे. प्रमुख लेखापाल (कोषागार) यांच्या विभागाकडून बँकेचे थकीत कर्ज वसूलीसाठी सर्वतोपरी सहकार्य प्राप्त झाले आहे.

बँकेकडे सद्या असलेल्या एन.पी.ए. मध्ये प्रामुख्याने एन.पी.ए. खाती ही मृत, कामावरून काढून टाकलेले, दिर्घ कालावधी कामावर न येणारे, काम करण्यास असमर्थ, सेवेचा राजिनामा दिलेले अशा सभासदांची आहेत. या आर्थिक वर्षात मृत सभासदांच्या वारसांकडून १६७ प्रकरणी रुपये ३,८८,०१,४७०/- एवढी रक्कम वसूल करण्यात आलेली आहे व त्याप्रमाणात एन.पी.ए. कमी झालेला आहे.

७. गुंतवणूक :-

गतवर्षी गुंतवणुकीवरील व्याज रु.७९.५९ कोटी होते व दिनांक ३१.०३.२०१६ रोजी सदर व्याज रु.८३.७१ कोटी प्राप्त झालेले आहे. सदर व्याज गतवर्षाशी तुलना करता रुपये ४.१२ कोटी जास्त प्राप्त झालेले आहे. सदर वाढ ५.१८ टक्के आहे. गुंतवणुकीवरील सरासरी व्याज परतावा गतवर्षी ८.५६ टक्के होता तो या वर्षी ८.२१ टक्के झाला आहे. त्यामध्ये चालू वर्षी ०.३५ टक्के घट झाली आहे. बँकेकडे असलेले अतिरिक्त निधी म्युच्युअल फंड (लिव्हिड फंड) टर्म मनी डिपॉझिट यासारख्या चांगले उत्पन्न देणा-या पर्यायामध्ये बँकेचे गुंतवणूक सल्लागार मेसर्स एस्.बी.आय्. फंडस् मॅनेजमेंट प्रा.लि. यांच्या सल्ल्यानुसार गुंतविण्यात आले. परंतु डेट/रोखे बाजारात व्याज दरात झालेल्या कपातीमुळे सरासरी व्याज दरात घट दिसत आहे.

अहवाल साल अखेर बँकेची एकूण गुंतवणूक रुपये १०८८.२५ कोटी आहे. गतवर्षी बँकेची एकूण गुंतवणूक रुपये १०५४.४१ कोटी होती.

८. खेळते भांडवल :-

गेल्यावर्षी रुपये ३०३०.१२ कोटी असलेल्या खेळत्या भांडवलामध्ये वाढ होऊन यावर्षी खेळते भांडवल रुपये ३४६१.१६ कोटी झाले आहे. खेळते भांडवलामध्ये गेल्या वर्षाच्या तुलनेत रुपये ४३१.०४ कोटीने वाढ झाली आहे. सदर वाढ १४.२३ टक्के आहे.

९. नफा विभागणी :-

अहवाल सालामध्ये बँकेस एकूण रुपये ६७.२७ कोटी नफा झाला आहे. सहकारी बँकांना आयकर लागू केल्याने बँकेला सदर नफ्यातून रुपये २२.०० कोटी आयकर अधिदान/तरतूद करावी लागल्याने, विभागणीसाठी रु.४५,२६,५२,२५३.४४ नफा शिल्लक उरतो. सदर नफ्यात गतसालच्या सक्तीच्या ठेवीवरील कमी करण्यात आलेल्या व्याजाची तरतूद रु.२६,५०,४८६.६१ व रुपये २,९०,६९,२६३.५८ डिफर टॅक्स उत्पन्न वळते करता उर्वरित एकूण रु.४२,०९,३२,५०३.२५ नफा विभागणीसाठी उपलब्ध आहे.

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील कलम ६६ नुसार प्रत्येक संस्थेने निव्वळ नफ्याच्या १/४ रक्कम राखीव निधीमध्ये वर्ग करावी लागते. तसेच कलम ६७ अन्वये लाभांशाचे जास्तीत जास्त दर १५ टक्के आहे व त्याप्रमाणे बँक सातत्याने लाभांश देत आहे. महाराष्ट्र सहकारी संस्था नियम १९६१ नियम क्रमांक ५२ नुसार संस्थेच्या निव्वळ नफ्यातून समतोल नफा विभागणी निधी उभारावा लागतो व सदर निधीमध्ये भरणा केलेल्या भाग भांडवलाच्या २ टक्केपेक्षा अधिक नाही इतकी रक्कम तसेच अशा निधीमधील एकूण रक्कम भरणा केलेल्या भाग भांडवलाच्या ९ टक्के इतकी होईपर्यंत, अशा निधीत जमा करावी लागते व त्याप्रमाणे बँकेने तरतूद केलेली आहे. बँकेच्या नवीन उपविधी क्रमांक ५४ नुसार सामाजिक बांधिलकी निधी उभारणे आवश्यक असून सदर निधी हा देणग्या

किंवा सामाजिक कार्यासाठी (उदा. मुख्यमंत्री निधीस मदत इ.) वापर करता येईल. बँकेचा नवीन उपविधी क्रमांक ५५ नुसार शिक्षण निधीमध्ये नफ्याच्या कमीत कमी ५ टक्के किंवा जास्तीत जास्त १० टक्केपर्यंत रक्कम वर्ग करून संचालक, सभासद व सेवक यांच्या प्रशिक्षणासाठी त्या निधीचा वापर करता येईल. या तरतूदी ध्यानात घेऊन नफ्याची विभागणी पुढीलप्रमाणे करण्यास मान्यता देण्यासाठी संचालक मंडळ वार्षिक सर्वसाधारण सभेकडे शिफारस करित आहे :-

	सन २०१४-२०१५ मध्ये करण्यात आलेली नफा विभागणी	सन २०१५-२०१६ करिता शिफारस (रुपये)
संचित निधी २५ टक्के	८,३२,८०,४८८.१९	१०,५२,३३,१२५.८१
समतोल नफा विभागणी निधी	१,३४,७३,७२६.००	१,१९,८३,०८३.००
भाग भांडवलावरील लाभांश १५ टक्के	१८,८४,००,०००.००	२०,८४,००,०००.००
सभासद कल्याण निधी	१,००,००,०००.००	१,५०,००,०००.००
सभासद स्वास्थ्य निधी	२५,००,०००.००	१५,००,०००.००
आकस्मिक गोष्टींसाठी निधी	१५,००,०००.००	२५,००,०००.००
शिक्षण निधी	१,६६,००,०००.००	२,११,००,०००.००
कर्मचारी कल्याण निधी	२०,००,०००.००	२५,००,०००.००
अस्थिर गुंतवणूक निधी	४३,६०,०००.००	७७,००,०००.००
संगणक निधी	--	१,२५,००,०००.००
दुरुस्ती व नुतनीकरण निधी	--	२,५०,००,०००.००
सामाजिक बांधिलकी निधी	१०,००,०००.००	२५,००,०००.००
निवृत्त सभासद कल्याण निधी	१,००,००,०००.००	५०,००,०००.००
शिल्लक नफा	७,७३८.५८	१६,२९४.४४
	३३,३१,२१,९५२.७७	४२,०९,३२,५०३.२५

१०. सक्तीची बचत ठेव :-

अहवाल सालामध्ये सक्तीच्या बचत ठेवी रुपये ९२०.६८ कोटी झाल्या असून गेल्या वर्षाच्या तुलनेत सदर ठेवी रुपये ७१.४१ कोटीने वाढ झाल्याचे दिसते. सदर वाढ ८.४१ टक्के आहे. यावर्षी सक्तीच्या ठेवीवर ९.२५ टक्के दराने व्याज देण्यात आले आहे. सदर व्याज दिनांक ०१.०४.२०१६ रोजी सभासदांच्या बँकेतील बचत खात्यात जमा करण्यात आले.

११. लाभांश :-

सहकार खात्याने जास्तीत जास्त १५ टक्के दराने लाभांश देण्याची मर्यादा निश्चित केली असल्याने बँक सदर मर्यादेनुसार जास्तीत जास्त लाभांश देत आली आहे. सहकारी बँकांना आयकर लागू केल्याने यावर्षी बँकेस एकूण रु. २२.०० कोटी आयकर अधिदान/तरतूद करावी लागली आहे. तरी देखील साल २०१५-२०१६ साठी संचालक मंडळाने १५ टक्के दराने लाभांश देण्याची शिफारस वार्षिक सर्वसाधारण सभेकडे केली आहे. त्यास आपण मान्यता द्याल, याची मला खात्री आहे.

१२. जकात संकलन :-

गेली ४८ वर्षे महानगरपालिकेच्या जकात संकलनाचे काम बँकेतर्फे करण्यात येत आहे. सर्व जकात संकलन केंद्रांवर बँकेतर्फे संगणकीकरण करण्यात आले असून संगणकाद्वारे जकात पावत्या देण्याचे काम सुरु आहे व महानगरपालिकेच्या सूचनेनुसार पाचही जकात संकलन केंद्रांवरील कामकाजाचे पूर्णपणे संगणकीकरण करण्यात येऊन कोअर बँकींगद्वारे सर्व जकात संकलन केंद्रे एकमेकांशी तसेच मुख्य कार्यालयाशी जोडण्यात आलेली आहेत. त्यामुळे जकात अभिकर्त्यांना (एजंटना) एकाच जकात संकलन केंद्रावर खाते उघडून त्या खात्यामार्फत सर्व जकात संकलन केंद्रांवरील व्यवहार करणे सोईचे झाले आहे. अहवाल साली बँकेला रुपये १९.२५ कोटी जकात कमिशनपोटी उत्पन्न मिळाले आहे.

जकात संकलनाच्या कामकाजाबाबत जकात राहणार किंवा एलबीटी येणार किंवा अन्य पर्याय कर व्यवस्था होणार याबाबत संभ्रमावस्था होती. परंतु केंद्र सरकारने जी.एस.टी. कायदा लोकसभेमध्ये पारीत केला आहे. येत्या पावसाळी अधिवेशनामध्ये सदर कायदा मंजूर होण्याची शक्यता आहे व त्यानंतर लवकरच सर्व देशभरामध्ये लागू होणार असल्याने बँकेकडील जकात संकलनाचे कामकाज राहणार नाही. सध्या बँकेच्या जकात संकलन केंद्रांवर बँकेचे ८४ कर्मचारी कार्यरत आहेत. यास्तव सदर कर्मचारी, जकात संकलनाचे कामकाज बँकेकडून गेल्यावर बँकेकडे जादा होतील. जकात संकलन केंद्रांवर अतिरिक्त होणा-या कर्मचा-यांपैकी सुमारे ५० ते ६० कर्मचारी नव्याने उघडण्यात येणा-या शाखा कार्यालयांमध्ये किंवा शाखा कार्यालयांमध्ये कर्मचारी कमी असलेल्या जागी व येत्या वर्षभरात निवृत्त होणा-या कर्मचा-यांपैकी रिक्त होणा-या पदांकरीता वापर करता येईल. बँकेकडून जकात संकलनाचे कामकाज गेल्यानंतर संचालक मंडळाने सदर कर्मचा-यांना (कार्यान्वित) ठेवण्याकरीता अन्य काही पर्याय उपलब्ध करण्याबाबत प्रयत्नशील आहे. जर अशी योजना काही कारणाने राबवू शकलो नाही तर काही कर्मचा-यांकरीता बँक स्वेच्छानिवृत्ती योजना राबवू शकेल व याकरीता सन २०१२-२०१३ मध्ये रुपये ५.९८ कोटीची तरतूद करण्यात आलेली आहे.

बँकेस प्राप्त होणारे जकात कमिशन सुमारे रुपये १९ कोटी असून, रुपये १९ कोटी उत्पन्न देणारे अन्य पर्याय त्वरीत उपलब्ध होऊ शकणार नाही. जकात संकलन केंद्रांवर बँकेस सुमारे रुपये ४० ते ५० कोटी चालू खात्यावरील ठेव विनाव्याज वापरण्यास मिळत होते ते ही प्राप्त होणार नाही. या सर्वांचा एकूण परिणाम बँकेच्या नफ्यावर होण्याची शक्यता नाकारता येणार नाही.

१३. हिशेब तपासणी :-

(अ) कंकरंट हिशेब तपासणी :-

साल २०१५-२०१६ या वर्षाकरीता मेसर्स जे काला अँड असोसिएट्स, मेसर्स जैन त्रिपाठी अँड कंपनी, मेसर्स अनिल बी जैन अँड असोसिएट्स व मे.अमित रे अँड कंपनी, सनदी लेखापाल यांची कंकरंट हिशेब तपासनीस म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. त्यांनी कंकरंट लेखा तपासणीचे काम पूर्ण करून त्यांचा अहवाल सादर केला आहे. कंकरंट हिशेब तपासनीस यांनी तपासणी कालावधीमध्ये बँकेस केलेल्या बहुमोल सूचनांबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे. कंकरंट हिशेब तपासणी सनदी लेखापालाकडून होत असल्याने, अंतर्गत हिशेब तपासणीसांची नियुक्ती बँकेने करणे बंद केलेले आहे.

(ब) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची तपासणी :

भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या महाव्यवस्थापक श्रीमती मालबिका पटेल व व्यवस्थापक श्री.टी.एन्.मुल्ला यांनी आपल्या बँकेचे दिनांक ०१.०४.२०१३ ते ३१.०३.२०१५ या कालावधीची लेखा तपासणी केलेली आहे. त्यांचा अहवाल प्राप्त झाला असून बँकेचे कामकाज उत्तम असल्याचे नमूद केले आहे.

(क) वैधानिक हिशेब तपासणी :-

साल २०१५-२०१६ या वर्षाकरीता बँकेने नियुक्त केलेले मे. बाटलीबॉय अँड पुरोहित या वैधानिक लेखापरिक्षकांनी आपल्या बँकेचे लेखातपासणीचे काम पूर्ण केले असून त्यांनी बँकेस 'अ' लेखापरिक्षण वर्ग प्रदान केला आहे. मे.बाटलीबॉय अँड पुरोहित यांनी लेखातपासणी कालावधीत बँकेला केलेल्या बहुमोल सूचना व मार्गदर्शनाबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे.

१४. शिष्यवृत्त्या :-

विविध मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमधून पहिल्या तीन क्रमांकाने गुणवत्ता यादीत येणारे, व्यावसायिक परिक्षा उदा. एम.बी.बी.एस., बी.ए.एम. एस., बी.एच.एम.एस., सी.ए., सी.एस., आय.सी.डब्ल्यू.ए., एल.एल.बी. व इंजिनिअरींग यामधून ७० टक्के व त्यापेक्षा अधिक गुण प्राप्त केलेल्या सभासदांच्या पाल्ल्यांचा, त्याचप्रमाणे स्पर्धात्मक परिक्षा उदा. आय.ए.एस., आय.पी.एस., आय.आर.एस. मधून उत्तीर्ण होणा-या सभासदांच्या पाल्ल्यांचा, तसेच इयत्ता १० वीच्या परिक्षेत ९० टक्के व त्यापेक्षा अधिक गुण, इयत्ता १२ वी च्या परिक्षेत ८५ टक्के पेक्षा अधिक गुण प्राप्त करणा-या सभासदांच्या पाल्ल्यांचा, तसेच सभासदांच्या अपंग पाल्ल्यांसाठी इयत्ता १० वी व इयत्ता १२ वी च्या परिक्षेत ८० टक्के व त्यापेक्षा अधिक गुण मिळविलेल्यांचा (अपंगत्वाच्या नॉर्मसप्रमाणे ५० टक्के व त्यापेक्षा जास्त अपंगत्व असलेल्यांचा) व इयत्ता ४ थी व ७ वी च्या परिक्षेत शिष्यवृत्ती प्राप्त करणा-या विद्यार्थ्यांचा, होमी भाभा सायन्स सेंटर घेत असलेल्या परिक्षेमध्ये सुवर्ण, रजत पदक प्राप्त केलेल्या सभासदांच्या पाल्ल्यांचा तसेच एल.जी.एस., एल.एस.जी.डी. परिक्षेत संपूर्ण भारतामधून

प्रथम तीन क्रमांकाने उत्तीर्ण झालेल्या सभासदांचा, त्याचप्रमाणे महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा आयोग (एम्.पी.एस्.सी.) च्या क्लास १ अधिका-यांची परिक्षा उत्तीर्ण व केंद्रीय लोकसेवा आयोग (यु.पी.एस्.सी.) परिक्षेत उत्तीर्ण सभासद व सभासदांच्या पाल्ल्यांचा गुणगौरव करण्यात येतो.

तसेच राज्यस्तरीय, अखिल भारतीय, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर विविध खेळांच्या स्पर्धांमध्ये वैयक्तिक व सांघिक स्पर्धेमध्ये प्रथम तीन क्रमांक वा सुवर्ण, रौप्य वा कांस्य पदक प्राप्त करणा-या सभासदांचा व सभासदांच्या पाल्ल्यांचा गुणगौरव करण्यात येत आहे.

इयत्ता ४ थी व ७ वी च्या परिक्षेत शिष्यवृत्ती प्राप्त केलेल्या, होमी भाभा सायन्स सेंटर घेत असलेल्या परिक्षेमध्ये सुवर्ण, रजत पदक प्राप्त केलेल्या सभासदांच्या पाल्ल्यांचा प्रत्येकी रुपये १,०००/- चा धनादेश व अन्य पाल्ल्यांना व सभासदांना प्रत्येकी रुपये १५००/- चा धनादेश आणि प्रशस्तिपत्रक देऊन संचालक मंडळातर्फे सत्कार करण्यात आला. चालू आर्थिक वर्षात मिळून एकूण ३१० विद्यार्थी व सभासदांना रुपये ४,५४,०००/- एवढ्या रकमेचे अधिदान करण्यात आले.

तरी संबंधीत सभासदांनी त्यांच्या पाल्ल्यांच्या तसेच संबंधितांच्या गुणपत्रिकेसह दिनांक ३१ ऑगस्ट २०१६ पर्यंत जवळच्या शाखा कार्यालयात आपला भ्रमण/ दूरध्वनी क्रमांक नमूद करून अर्ज सादर करावा जेणेकरून त्यांचा उचित गुणगौरव करणे शक्य होईल.

१५. सभासद कल्याण निधीमधून मिळणा-या बक्षिस रकमेबाबत :-

सभासद कल्याण निधीमधून सभासदास त्याच्या निवृत्तीनंतर सभासदत्वाच्या पहिल्या ५ वर्षाकरीता रुपये ४,५००/- व उर्वरित प्रत्येक सभासदत्व वर्षासाठी रुपये ३००/- यानुसार बक्षिस रक्कम देण्यात येते. परंतु मागील वार्षिक सर्वसाधारण सभेत सभासदांनी सदर रकमेत वाढ व्हावी याकरीता केलेल्या मागणीचा विचार करता दिनांक ०१.०७.२०१६ पासून सदर रक्कम पहिल्या ५ वर्षाकरीता रु.४,५००/- ऐवजी रु.५,०००/- करण्यात आली आहे व उर्वरित प्रत्येक सभासदत्व वर्षासाठी रु.३००/- ऐवजी रु.४००/- वाढ करण्यात आली आहे. अहवाल वर्षांमध्ये सभासद कल्याण निधीमधून सभासदांना बक्षिस रकमेपोटी रुपये ३.७७ कोटीचे अधिदान करण्यात आले आहे.

१६. तातडीची आर्थिक मदत :-

सदर मदत सभासद मृत्यू पावल्यास त्याच्या कुटुंबास रुपये ३,०००/- वरून रुपये ४,०००/- दिनांक १६.०६.२०१६ पासून करण्यात आली आहे. अहवाल साली ४६४ सभासदांच्या कुटुंबास रुपये १३,९३,०००/- मदत देण्यात आली.

१७. सभासद स्वास्थ्य निधी :-

अहवाल साली सदर निधीमधून बँकेच्या १२० सभासदांना रुपये २०,३४,५२७/- या रकमेची मदत मंजूर करून सदर रकमेचे अधिदान करण्यात आले आहे. सभासद स्वास्थ्य निधीमधून हृदय शस्त्रक्रिया (अॅन्जोप्लास्टी), मुत्रपिंडरोपण शस्त्रक्रिया, कर्करोग व हृदयाची बायपास सर्जरी या चार आजारांकरीता सभासदास रुपये २५,०००/- व इतर आजारांकरीता रुपये १५,०००/- आर्थिक मदत देण्यात येते. सभासदांवर अवलंबून असणा-या कुटुंबियांकरीता उपरोक्त नमुद केलेल्या चार आजारांकरीता रुपये २०,०००/- व इतर आजारांकरीता रुपये १०,०००/- आर्थिक मदत देण्यात येते.

परंतु दिनांक ०१.०८.२०१५ पासून बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने कर्मचा-यांसाठी गट आरोग्य विमा योजना लागू केली असून त्या योजनेअंतर्गत कर्मचारी स्वतः तसेच कर्मचा-याची पती/पत्नी आणि २१ वर्षे वर्यापर्यंत अवलंबून असलेली दोन अपत्ये यांना रु.५,००,०००/- (रुपये पाच लाख फक्त) रकमेपर्यंत वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्यात येते. त्यामुळे रु.५ लाखांवरील खर्चाकरीता सभासदास बँकेच्या सद्य नियमानुसार वैद्यकीय मदत मिळेल. तसेच सदर गट आरोग्य विमा योजनेत सभासदाचे आई-वडिल अंतर्भूत नसून बँकेतर्फे सभासदांना आई-वडिलांकरीता मिळणारी वैद्यकीय मदत यापुढेही मिळत राहिल.

१८. संकट निवारण निधी :-

अहवाल साली सदर निधीमधून एका सभासदाला रुपये १०,०००/- रकमेची मदत मंजूर करून अधिदान करण्यात आले. सभासदांना नैसर्गिक आपत्तीत सापडल्यामुळे तसेच आगीमुळे किंवा दंगलीमुळे झालेल्या नुकसानीकरीता रु.१०,०००/- किंवा प्रत्यक्ष झालेल्या आर्थिक नुकसानीची रक्कम यापैकी कमीत कमी रकमेची आर्थिक मदत देण्यात येते. तसेच गंभीर किंवा प्रदीर्घ आजारामुळे आलेले अपंगत्व किंवा कमकुवत झाल्याने पालिकेच्या नोकरीमधून काढून टाकल्यास तसेच नोकरीत असताना कार्यालयीन वेळेत सभासदाचा अपघाती मृत्यू झाल्यास रुपये २५,०००/- रकमेची आर्थिक मदत देण्यात येते. तसेच सभासद वास्तव्य करीत असलेल्या

खाजगी किंवा महापालिकेची इमारत कोसळून काही दुर्घटना झाल्यास व सदर दुर्घटनेमध्ये सभासद मृत पावल्यास रुपये २५,०००/- व दुर्घटनेमध्ये जखमी झाल्यास सभासदास रुपये २०,०००/- इतकी आर्थिक मदत नियमांसापेक्ष देण्यात येते.

१९. सेवानिवृत्त होणा-या सभासदांना बँकेच्या अंतिम निकाली हिशेबाचे अधिदान

धनादेश, बचत खाते व ई.सी.एस./एन.ई.एफ.टी.द्वारे सेवानिवृत्तीच्या दिवशी देण्याबाबत :

सेवानिवृत्त होणा-या सभासदांचा बँकेतर्फे शाखा कार्यालयात शाल, श्रीफळ व सन्मानचिन्ह म्हणून भिंतीवरील घडयाळ देण्यात येत असे. परंतु आता घडयाळाऐवजी सभासदांना ट्रॉफी व सोबत निवृत्त सभासदांना मिळणा-या (Cash Assistance) रकमेचे प्रमाणपत्र देण्यात येते व त्यांचा यथोचित सत्कार करण्यात येतो. महापालिकेच्या सेवेतून निवृत्त होणा-या बँकेच्या सभासदांचे अंतिम निकाली हिशेब त्यांच्या स्वतःच्या जमा रकमेतून मंजूर होतात अशा सभासदांना त्यांच्या सेवानिवृत्तीच्या दिवशीच अंतिम निकाली हिशेबांचे अधिदान धनादेश, ई.सी.एस., एन.ई.एफ.टी. व बचत खात्याद्वारे करण्यात येते. अहवाल सालामध्ये अशा एकूण २७१९ सभासदांना सेवानिवृत्तीच्या दिवशीच अंतिम निकाली हिशेबांचे अधिदान करण्यात आले. सेवानिवृत्त होणा-या सभासदांनी नामधारी सभासदत्व मिळविण्याकरीता सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापूर्वी बँकेकडे अर्ज करणे आवश्यक आहे. तसेच सेवानिवृत्त होणा-या सभासदांना विनम्र आवाहन करण्यात येते की, सेवानिवृत्तीच्या वेळी मिळणारी रक्कम आपल्या बँकेत ठेवून आकर्षक व्याज दराचा लाभ घ्यावा. तसेच आपणांस त्याचे व्याज आपण रहात असलेल्या नजिकच्या कोणत्याही बँकेत ई.सी.एस., एन.ई.एफ.टी. द्वारे जमा करण्यात येईल.

२०. पेन्शन खाते सुविधा :-

आपल्या बँकेला महापालिकेने सभासदांची पेन्शन अधिदान करणा-या बँकांमध्ये समावेश करावा म्हणून संचालक मंडळ प्रयत्नशील होते. आता आपल्या बँकेने स्वतःची आर.टी.जी.एस., एन.ई.एफ.टी. सुविधा सुरु केल्याने महापालिकेने त्यांच्या निवृत्त कर्मचा-यांची पेन्शन खाते उघडण्याची परवानगी दिली व त्याप्रमाणे बँकेने सदर सुविधा त्वरीत सुरु केली ज्यामुळे आता बँक सभासदास सेवानिवृत्तीनंतरही बँक सेवा देण्याची संधी प्राप्त झाली आहे. अहवाल वर्षात ३८८ पेन्शन खाती सुरु करण्यात आली आहेत. सदर सेवेचा लाभ सर्व सेवानिवृत्त सभासदांनी घ्यावा, ही विनंती.

२१. पॅनकार्ड सुविधा :

बँक सभासदांना पॅनकार्ड सुविधा देत आहे. सदर योजनेअंतर्गत ज्या सभासदांना/ग्राहकांना/त्रयस्थ व्यक्तींना पॅनकार्ड हवे असल्यास तसेच जुने कार्ड बदलून किंवा गहाळ झालेले असल्यास नवीन घ्यावयाचे असल्यास बँकेने रुपये १०६/- इतके शुल्क घेऊन सदर सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. असे सभासद/ग्राहक/त्रयस्थ व्यक्तींचा विनंती अर्ज सर्व शाखा कार्यालयांमार्फत यु.टी.आय. इन्फ्रास्ट्रक्चर टेक्नॉलॉजी अँड सर्व्हिसेस लि. या कंपनीकडे पाठविण्यात येतो. बँकेच्या सर्व सभासदांनी/ग्राहकांनी सदर सुविधेचा लाभ घ्यावा.

२२. महापालिका सहकार्य :-

बृहन्मुंबई महानगरपालिका आणि आपली बँक यांचे एक अतूट नाते आहे. मा.महापालिका आयुक्त, मा.अतिरिक्त आयुक्त, मा.सह आयुक्त, उपायुक्त, करनिर्धारक व संकलक, सहाय्यक आयुक्त, विधी अधिकारी, महापालिका जनसंपर्क अधिकारी, इतर सर्व खाते प्रमुख व त्यांचे विभागातील कर्मचारी आणि इतर महापालिका अधिकारी यांनी वेळोवेळी बँकेस दिलेल्या सहकार्याबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे ऋणी आहे.

२३ उल्लेखनीय घटना :-

१. दि बृहन्मुंबई नागरी सहकारी बँक्स असोसिएशन लि., मुंबईतर्फे पगारदार नोकरांची बँक - प्रथम पुरस्कार २०१३-२०१४ करीता गौरविण्यात आले आहे.
२. दि महाराष्ट्र अर्बन को-ऑपरेटिव्ह बँक्स फेडरेशन लि. पगारदार नोकरांची बँक - सर्वोत्कृष्ट बँक प्रथम पुरस्कार २०१५ करीता गौरविण्यात आले आहे.
३. दि महाराष्ट्र एम्प्लॉईज बँक्स को-ऑपरेटिव्ह असोसिएशन लि., मुंबई, महाराष्ट्र राज्य रु.३०० कोटीच्यावर ठेवी असलेली बँक प्रथम पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले.

४. बँको पुरस्कार – पगारदार सहकारी बँक – प्रथम पुरस्कार २०१५
५. बँकींग फ्रंटिअर्स या संस्थेमार्फत २०१५ करीता पगारदार कर्मचा-यांच्या बँक गटातील दोन पुरस्कार
  - (अ) सर्वोत्कृष्ट पर्यायी उत्पन्न
  - (ब) सर्वोत्कृष्ट ए.टी.एम. पुढाकार

२४. शाखांमधील स्पर्धात्मक कामकाज :-

बँकेची २१ शाखा कार्यालये असून ग्राहकास उत्तम सेवा प्राप्त व्हावी व कर्मचा-यांमध्ये सेवा प्रदान करण्यात गुणात्मक वृद्धी व्हावी, शाखांमध्ये स्पर्धात्मक कामकाज व्हावे म्हणून संचालक मंडळाने आर्थिक वर्ष २०१२-१३ पासून शाखानिहाय कामकाजाचे, वस्तुनिष्ठ मुल्यांकन करून सर्वोत्कृष्ट शाखेस प्रथम पारितोषिक देणे व दुस-या क्रमांकांवरील शाखेस 'प्रोत्साहनपर पारितोषिक' देण्यास सुरुवात केली असून २०१५-१६ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाकरीता सर्वोत्कृष्ट शाखा म्हणून बँकेच्या नानाचौक शाखेला प्रथम पारितोषिक तर प्रोत्साहनपर पारितोषिक बँकेच्या भांडुप शाखेला देण्यात आले आहे. संबंधीत शाखेतील अधिकारी व कर्मचारी यांचे मी अभिनंदन करू इच्छितो. त्याचप्रमाणे ठेवी वाढीसाठी आणि एन.पी.ए. कमी करण्यासाठी सुध्दा वैयक्तिक पातळीवर कर्मचारी/अधिकारी यांना पारितोषिक देण्याची योजना राबविण्यात येत आहे.

२५. अध्यक्ष :-

अहवाल वर्षात सन्माननीय महापालिका आयुक्त व बँकेचे अध्यक्ष श्री.अजोय मेहता यांच्या प्रशासकीय सेवेचा व प्रदीर्घ अनुभवाचा बँकेच्या संचालक मंडळास तसेच प्रशासनास अमूल्य लाभ झाला आहे. यापुढे देखील त्यांच्या नेतृत्वाखाली बँक निश्चितच नेत्रदीपक प्रगती करेल व त्यांचे बहुमूल्य मार्गदर्शन प्राप्त होत राहिल, असा संचालक मंडळास दृढ विश्वास आहे. माजी महापालिका आयुक्त व बँकेचे माजी अध्यक्ष मा.श्री.सीताराम कुंटे यांच्या नेतृत्वाखाली बँकेने चांगल्याप्रकारे प्रगती साधली असून त्यांचे वेळोवेळी संचालक मंडळ व प्रशासन यांना बहुमूल्य मार्गदर्शन लाभले आहे. संचालक मंडळ त्याबद्दल त्यांचे अत्यंत ऋणी आहे.

२६. उपाध्यक्ष :-

अहवाल वर्षात मा. महापालिका अतिरिक्त आयुक्त व बँकेचे उपाध्यक्ष डॉ.संजय मुखर्जी यांच्या प्रशासकीय सेवेचा व प्रदीर्घ अनुभवाचा बँकेच्या संचालक मंडळास व प्रशासनास अमूल्य लाभ झाला आहे. त्यांच्या नेतृत्वाखाली बँकेने चांगल्या प्रकारे प्रगती साधली असून संचालक मंडळ व प्रशासन यांना त्यांचे बहुमूल्य मार्गदर्शन लाभले आहे. संचालक मंडळ त्याबद्दल त्यांचे अत्यंत ऋणी आहे.

२७. संचालक मंडळ :-

सभासदांचे हित सतत नजरेसमोर ठेवून त्यांना उत्तम ग्राहक सेवा आणि अधिकाधिक सुविधा देण्याचा प्रयत्न संचालक मंडळ करीत असून त्या दृष्टीने निरंतर प्रयत्न चालू आहेत. बँकेला एक वेगळी दिशा देण्याच्या दृष्टीने प्रशासकीय सुधारणा, कार्यालये आणि शाखांचे आधुनिकीकरण, संगणकीकरण, कोअर बँकींग, ए.टी.एम. स्थापित करणे, नवीन टेक्नॉलॉजीचा वापर करून अद्ययावत बँकींग सुविधा प्रदान करणे इत्यादी प्रकल्प कार्यान्वित केले असून नजिकच्या काळात बँकेची पत-प्रतिष्ठा वाढून बँकेचे वेगळेपण जाणवेल या दृष्टीने संचालक मंडळ प्रयत्नशील आहे. अहवाल साली संचालक मंडळाच्या एकूण १२ सभा झाल्या.

२८. कर्जव्यवहार समिती :-

सभासदांची कर्जे मंजूर करण्याचे आणि त्यासंबंधीच्या कामकाजाचे निर्णय घेण्याचे अधिकार संचालक मंडळाने या समितीस दिले आहेत. अहवाल सालात समितीच्या ११५ सभा झाल्या.

२९. सर्वसाधारण कामकाज समिती :-

बँकेच्या आर्थिक व्यवहारासंबंधीचे सर्व प्रस्तावावर या समितीत चर्चा होऊन रुपये ५०,०००/- रकमेपर्यंतचे प्रस्तावास मान्यता देऊन उर्वरित प्रस्तावांची संचालक मंडळास शिफारस केली जाते. अहवाल सालात समितीच्या ११८ सभा झाल्या.

३०. संगणक, सल्लागार, विधी व लेखा परिक्षण समिती :-

बँकेत संपूर्ण संगणकीकरणाच्या दृष्टीने उपयुक्त असे निर्णय घेणे तसेच बँकेचे ध्येय, धोरण विकास आराखडा ठरविणे, कायदा विषयक बाबी हाताळणे, लेखा परिक्षण अहवालावर चर्चा करून पूर्तता अहवाल मागविणे या जबाबदा-या या समितीवर सोपविण्यात आल्या आहेत. अहवाल साली या समितीच्या एकूण ९ सभा झाल्या.

३१. कर्मचारी समिती :-

कर्मचा-यांसंबंधीच्या विषयावर निर्णय घेण्याचे अधिकार या समितीचे असून अहवाल वर्षात या समितीच्या एकूण १० सभा घेण्यात आल्या.

३२. श्रध्दांजली :-

अहवाल वर्षात जे सभासद व बँक कर्मचारी मृत झाले त्यांच्याबद्दल संचालक मंडळ दुःख प्रकट करित असून मृत सभासद, मृत नामधारी सभासद व मृत बँक कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांच्या दुःखात संचालक मंडळ व समस्त कर्मचारीवृंद सहभागी आहे.

३३. सदिच्छा :-

अहवाल साली बँकेचे जे सभासद व कर्मचारी निवृत्त झाले त्यांना उत्तम आरोग्य व दीर्घायुष्य लाभो अशी सदिच्छा संचालक मंडळातर्फे मी व्यक्त करित आहे.

३४. ऋणनिर्देश :-

बँकेचे सभासद, ठेवीदार, हितचिंतक, भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, सह-निबंधक, जिल्हा उप-निबंधक व उप-निबंधक 'ए' विभाग व त्यांचे कार्यालयातील कर्मचारी / अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक्स फेडरेशन, बृहन्मुंबई नागरी सहकारी बँक्स असोसिएशन, भारतीय बँक संघ, नॅशनल फेडरेशन ऑफ अर्बन को-ऑपरेटिव्ह बँक्स, नवी दिल्ली, नॅशनल पेमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लि., क्लिअरिंग कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लि., अध्यक्ष, को-ऑपरेटिव्ह बँक एम्प्लॉईज युनियन, महाराष्ट्र एम्प्लॉईज बँक्स को-ऑपरेटिव्ह असोसिएशन मुंबई, मेसर्स सीएज टेक्नॉलॉजी लि., मेसर्स आय.बी.पी.एस., मेसर्स स्कोअरटेक, मेसर्स दाराशाँ आणि कं.प्रा. लि., महापालिकेच्या विविध कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी तसेच कळत नकळत अहवाल सालात ज्यांचे ज्यांचे बँकेला सहकार्य व मौखिक मार्गदर्शन लाभले त्या सर्वांचे संचालक मंडळाच्या वतीने मी आभार मानतो. संचालक मंडळाच्या सर्व सदस्यांकडून मिळत असलेल्या सहकार्याबद्दल मी व्यक्तिशः त्या सर्वांचा आभारी आहे.

संस्थेची प्रगती सभासद, खातेदार, संस्थेचे व्यवस्थापन तसेच संस्थेच्या हितचिंतकांवर अवलंबून असते. या प्रगतीमध्ये कर्मचारी/अधिकारी यांची निष्ठा, त्यांनी सभासदांना दिलेली सेवा तसेच व्यवस्थापनास दिलेला सहयोगही महत्वाचा आहे. कर्मचारी व व्यवस्थापन यांचे संबंध सलोख्याचे आहेत. बँकेच्या कामकाजात कर्मचारी मनापासून काम करित आहेत व यापुढेही करतील असा विश्वास वाटतो. संचालक मंडळ बँकेच्या दिवसेंदिवस होत असलेल्या प्रगतीबद्दल सभासद, खातेदार, हितचिंतक तसेच बँक अधिकारी आणि कर्मचा-यांचे ऋणी आहे.

संचालक मंडळाच्या वतीने व वैयक्तिकरित्या मी आपले पुनश्च आभार व्यक्त करतो.

आपला स्नेहांकित,

(मिलीन सावंत)

कार्याध्यक्ष